

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 12.

Indult Bétsből, Pénteken, Augustus' 8-dikán, 1828.

B é t s.

A' Tsászár és Tsászárné O Felsegek a' közelebb mult Hétfön Bádeni nyári mulatásokat elhagyván Bétsbe jöttek, innen pedig más nap Weinzirl nevű Familiai jószágokba útaztak.

Hadi Tudósítások.

Az Odeszszai Ujság kiadta Gróf Paskewits Generálisnak Hadi jelentését, mellyben Kars várának megvétele ekként adatik elő:

„Orosz zászlók lobognak Kars várának falain, mellyet erőszakkal 's rárohánás által ma reggeli nyoltz órakor vetünk meg. Besántzolván magát az ellenség a' város mellett egy halmon, láttuk, hogy valameddig azt a' tetőt el nem foglaljuk, addig a' várost és várat ostromolni jó móddal nem lehet. Ehez képest a' mi vitéz seregeink rajtok mentek 's az ellenséget, ámbár magát hatalmasan oltalmazta, 's a' mi seregosztályunkat számmal is felyülhaladta, a' sántzból kivervén a' külső városokba kergette. Ott már a' neki hevült gyözödelmes nép, élvén a' jó alkalmatossággal a' városba is berontott 's annak hármas falait megmászta. A' várvédő ellenségnek egy része a' fellegvárba futott, a' melly igen erős; de látván a' mi gyözödelmünket, a' benne lévő őrizet, annyira elvesztette bá-

torságát, hogy magát megadta, mellynek száma öt ezer emberből állott, azon 2250 emberen kívül, kiket a' vár ostromlása közben fogságba ejtettünk. A' foglyok között van, Mehmed Janin három lófarkú Basa, Vali Aga a' lovaság vezére, és sok más Tisztek.

Az ostrom három órányi ideig tartott. A' sántzok és külső városok terítve vannak holt testekkel. Az ellenség vesztesége sebeseivel együtt 2000 emberre megy. A' lovasság közül, kik az őrizet közé tartoztak 3000-en keresztül vágta magokat, a' mi lovas osztályaink között 's a' hegyekbe vették magokat. A' várvédő őrizet száma 11,000 emberből állott. A' mi veszteségünk holtakban, egy fő tisztből és 53 altisztekből 's közemberekből áll; megsebesítették; egy Főtiszt: 13 altiszt, és 216 közlegény. — A' várban 151 ágyút és mozsárágyút találtunk, 53 zászlót, nagy számú hadiszereket, és mindenféle fegyvereket, ezenkívül egy lisztel megrakott magazinum juta kezünkbe.“

„Kars egy az Ásiai Török országi legnevezetesebb 's legerősebb várok közül; mellynek bástyáit 151 ágyúk oltalmazták minden felől. A' környéke kösziklás, és ez a' várnak rendes ostromlását, valamint a' benne lévő számos őrizet is nem kevésbé hátráltatta.

O r o s z O r s z á g.

A' Tsászár Gróf Wittgensteint a' Sz. András Rende gyémánt tzmjével ajándékozta meg. — Azon Tsászári kegyelem-levelben, mellyet Május 3 kán Ő Felsége a' Kálmuk néphez botsátott, a' Láma vallását követő Kalmukoknak telyes Vallásbeli szabadság adatik.

N a g y B r i t a n n i a.

(Folytatása a' Jul. 16-diki Ülésnek a' Felső Házban.)

A' Külső Minister leülvén, Lord Goderich (a' volt első Minister) állott fel, a' ki a' Motiót hasonlóképpen ellenzette. Nementalált szókat azon boszszonkodásnak kifejezésére, mellyel a' Portugalliai történeteket veszi, de tagadta, hogy Angliának jussa volna Portugallia belső dolgaiba avatkozni; tagadta, hogy Anglia kötelezte volna magát valaha a' Constitutiónak, — mellyet most D. Miguel le rontott, — oltalmazására. A' Constitutiót D. Pedro küldte Brasiliából Portugalliába; és abban tsak annyi része volt Anglának mint a' Khinai Tsászárnak. — A' Keleti dolgokra nézve azt állította, hogy a' Ministerium most is úgy gondolkozik, mint a' feljebbi időkben, midön a' Görög ország sorsa elhatározására alkudozásba ereszkedett Orosz Országgal; a' mint ez megtetszik azon útasításokból, mellyek Hertzeg Wellingtonnak (a' ki ekkor e' végre Sz. Pétervárába Követségbe küldetett) adattak. Anglia békességet akart. Orosz Ország háborút kívánt, mellynek egyik tzélja Görög Ország szabaddátétele volt. Anglia, hogy a' háborút megakadályoztassa, magát közbe vetette, 's háború nélkül igyekezte Görög Ország felszabadulását kivinni. Így lett a' Sz. Pétervári Protokollum, 's későbbben a' Londoni Tractatus. Ha ezek nem lettek volna: Orosz Ország már ré-

gen hadat izent volna a' Portának, mellynek kimenetele nem kis gondot adott volna más Országoknak. — A' mi a' mostani Ministeriumnak a' Canníngéval való egybe hasonlítását illeti, arról nem akart a' Lord szóllani; a' hasonlatosságok gyűlöletések; de nem esmerte el, hogy Anglia tekintete és befolyása kisebbedni kezdene, ezt hozván fel erősségül: „minden Europai Országok, mihelyt megszorulnak, Angliát kérdik meg mint barátjokat, mert bíznak a' mi nagy lelkünkben, betsületes, és igazságos voltunkban“ — Hertzeg Wellington rosszabbnak tartotta a' hijjános és elégtelen Felvilágosítást a' semminél, azért is kívánta a' Motióban megnevezett Irások előmutatását más időkre elhalasztani, midön azokat a' magok egész kiterjedésében elő lehessen terjeszteni „Miólta én — így szóllott továbbá a' Hertzeg, — az Ország Politikai dolgaiban részt kezdtem venni, mellynek 14 esztendeje, tudom, hogy Anglia mindég azon volt, hogy Orosz és Török Ország közt a' békességet fentartsa. Az érdemes Lord (Holland) felette tévelyeg ha azt hiszi, hogy Anglia sőt egész Európa, magát az Orosz Tsászárt sem vévén ki, a' Török birodalom leromlását óhajtja. Erre nézve, kezemnél van magának a' Tsászárnak vagy legalább a' Ministerének levele, 's tudom, hogy az Orosz Tsászár nem kívánja a' Török Birodalomnak ledülését vagy megoszlattatását. Az én érdemes Barátom (Lord Goderich) említést tett azon Útasításokról, mellyek nékem midön Sz. Pétervárába Követségbe mentem, adattak. Ezekben nyilván ki volt téve, hogy a' békesség legyen az első Feltétel, sine qua non; 's még tsak szót se tegyek a' Görög Ország sorsa feletti alkudozásokban, ha az eszközök között háború említettik. „Ebben az esetben, így szólt az érdemes Lord

(Holland), a' Tsászár el volt ámitva, meg volt tsalva“ En erre tsak annyit mondhatok, hogy a' Tsászár maga látta a' nékem adott Utasításokat, én magam mutattam meg Neki. „Ekkor ismét, így ítél az érdeemes Lord (Holland), fellelte együgyű embereknek kellene nekünk lenni ha azt hinnénk, hogy egy ilyen Egyesség-szerzést egy harmadikkal, a' ki azon Egyességszerzésben (melly pedig tulajdonképpen ötöt illette) részt sem vett, erőszak nélkül el lehetne fogadtatni: „Igen, de tessék tsak Uraságtoknak egy pillantatot vetni Török 's Görög Országoknak akkori állapotjára. Hat eszteni háború után, a' Görögök a' Tengeren hatalmassabbak voltak, mint a' Törökök, a' Száraz földi seregeket Móreából egyiket a' másik után ki verték. Ez nagyon kedvező szempillantásnak látszott az Országló szék előtt a' hadakozó Felek megbékéltetésére, és egyszersmind a' háborúnak (Orosz és Török Ország közt) eltávoztatására. „De mire való volt hát, — azt kérdi az érdeemes Lord (Holland) — az Egyesült Hajós sereg kiküldése a' földközi tengerre, ha előre nem láttuk volna, hogy pusztá szóbeszédre nem fogadja el Török Ország a' Londoni Tractatust?“ Erre én egyebet nem mondhatok, hanem békesség volt a' főtzél azon Tractatus szerzésében, békesség volt a' fő-principium most Januáriusban, midön én az Országlószek gondjait által vettem, 's most is békességen dolgozik Anglia. Ha szinte a' közbejött háború miatt, késedelmesebben folynak is a' külső Országokkal való alkudozások. — A' Portugalliai dolgokra nézve elegedendően megfelelték az én érdeemes Barátim (Lord Aberdeen és Lord Gorderich) a' Motiót tévő érdeemes Lordnak. Tsak ezt akarom megjegyezni, hogy addig míg meg nem tudjuk mi tévő lesz D. Pedro a' Portugallia törvényes Ki-

rállya: az Országlószek nem fogja magát a' Portugalliai dolgokba bele avatni. Most pedig kérem Uraságtokat, hogy a' kívánt Irásoknak előmutatását a' jelenvaló szempillantásban ne sürgessék. En szavamot adom, hogy mihelyt az alkalmas idő eljön egyszerre kész lesz az Országlószek minden kívánható Felvilágosítást elő mutatni.“

Lord Amherst a' volt Indiai Helytartó Jul. 22-kén Portsmouthban megérkezett. Ezen hajó Mart. 8-kán indult el Calcuttából.

O'Connell Úr elébe, midön Dundalk városba menne 30,000 ember ment ki. O'Connell Úr beszédet tartott hozzájuk 's az ő szavára szép rend el oszlottak.

Jul. 25-kán Windsorban Kabinét gyűlés volt, mellyben Ő Felségének a' jóvá hagyás végett bémutatattott azon Királyi beszéd, mellyel az idei Parlamentet Jul. 25 kén bé fogja rekeszteni.

Az Alsó Házban Jul. 21-kén felolvastattak azon Esedező levelek, mellyek az O'Connell Úr választása ellen benyújtattak. Ezeknek tanátskozás alá való vételét elhalasztotta a' Ház August. 21-kére. Minthogy pedig már akkor el lesz oszolva a' Parlament: látni való, hogy a' Ház el akarta ítéletét a' jövő esztendőre halasztani.

Londonban egy új Universtás fog felállani Királyi Collegium név alatt. Ennek felállítására a' másik Londoni új Universtás (melly haszonlóképpen most kezd felállítatni), adott alkalmatosságot, mellyben mindenféle tudományok tanítatnak a' Hitre és Vallásra tartozókon kívül. A' Királyi Collégiumban ellenben, minden más tudományok tanítása mellett, a' főtzél az ifjaknak vallásosan való nevelésében fog állani. Még alig van egy hónapja, hogy ez plánumba jött, 's

már 41,000 font sterling kész pénz 's aláírásban 55,000 f. st. gyűlt bé a' lejendő Királyi Collegiumra. Mihelyt 100,000 font st. az az, egy milliom forint készen lesz, hozzá fognak az Oskola-hely vevéshez 's annak elintézéséhez.

Manchester, Liverpool, Hull 's több más városok körül sok kárt tett egy hosszas zápor eső. A' lakosok a' felső emeletbe költöztek. A' víz néhol majd egy ölnyi magasan borította el a' föld színét. A' menykő sok lovat, juhot 's tehenet meg ütött, a' többek közt egy kutyát, melly a' gazdája lába közzé bújtt. A' gazdának legkissebb baja sem lett.

Jul. 25-kén Chathamból kiindult az ott fekvő Regiment Irlandiába. A' parantsolat éjtszaka jött, és az egész Várost fellármázta. Millyen váratlan jött ez a' parantsolat, meg tetszik onnan, hogy egy Kapitány abból a' Regimentből Londonból jöven vissza Chatham felé, nem győzött eléggé tsudálkozni; midőn legényjeit útban találta Gravesendnél, 's ki dugván fejét a' sietőkotsiból reájok kiált: „Hová legények?” — Ekkor tudta meg miben van a' dolog, 's maga is Chathamban dolgait hirtelen elintézvén sietett utánnok.

Portugallia.

Lisbona Jul. 12-kén. Az Anglus Consul egy írást szegeztetett ki a' Pia-tzon, mellyben a' Külföldiek intetnek, hogy magokra vigyázzanak, mivel itt bátorságban nintsenek. Ezt megértvén a' Politzia Fő-Igazgatója Lima Úr, egy ellenkező Hirdetést ragasztatott ki, melyben minden Külföldiek bizonyosokká tetetnek, hogy mind személyek mind birtokok tökéletes bátorságban vagyon.

D. Miguel egy Regyelem írást adott ki, mellyben a' Lisbonai és Opor-tói tömlötzökben lévő foglyoknak kegyel-

met ígér, kivészi mindazáltal ez alól az Isten és Szentek káromlóit a' Haza árulókat, hitesegetteket, gyilkosokat, 's több egyébféle vétkeket. — Setubában vitetnek mind azon Constitutionálisok, kik zászlóikat önként elhagyták, 's ott el osztatnak széljel a' Regementek közé. Azok pedig, kik elfogattattak Cascaesbe hordatnak.

Almeidában (ez a' város még a' Constitutionálisok kezében van) Jul. 12-kén némelleyek D. Miguelt kikiáltották. E' miatt nagy lárma volt a' városban. De nem tudni mi lett a' kimenetele. A' várost Báró Tondella tartja zárva, de még eddig meg nem vehette.

Az Anglus Ujságívelek felette gúnyolodva szóllanak a' mostani Portugalliai belső háborúról. „Nem tudja az ember mit tsudáljon jobban, — így szóll a' Morning Chronicle, — a' meggyőzött Fél okosságát e', vagy a' győzedelmek kegyelmes voltát? Még eddig mind öszve talán 5, legfeljebb 6 ember esett el, és száz vagy kétszáz sebesedett meg (t. i. mind a' két hadakozó Fél részéről); és a' helyett, hogy egymással megmérkőznének 's szerentsét próbálnának, — mint mások szoktak, — a' Portugallusok úgy intézik el a' dolgot, hogy nehéz meg mondani, kit illet a' győzedelmi koszorú. Egy ágyút elsütnek, egy Cadador (Vadász) ha elesik, vagy egynehány ember megsebesedik, — nem kell több; már megy a' fényes tudósítás az Udvarhoz. A' Lisbonai Udvari Ujságban volt a' többek közt kinyomtatva egy hosszú tudósítása valamellyik Generálisnak, a' ki midőn egy rettenetes viaskodást leírna, mellyben az ellenség holtakkal és sebesekkel együtt leg alább is 22 embert vesztett; hirtelen elhagyja a' tudósítást, azzal a' jelentéssel, hogy most borotválkozni kell, hanem a' többit a' közelebbi Kurírtól megírja“!

Lisbonai levelek Jul. 16-dikán azt írják, hogy egy hajó kóvályog a' Tájó torkolatja előtt, minden zászló nélkül, melly már több Portugalliai hajót elvett, olyanokat t. i. mellyeknek Paszsusaik Don Miguel Király neve alatt adattak ki. Mitsoda Nemzet hajója legyen, még eddig nem tudatik, minthogy zászlót nem függeszt ki.

Frantzia Ország.

Jul. 23-kán a' Fő Rendek Házában Gróf Daru fel olvasta az 1826-ki Országos Számadásokról szóló törvényjavallást, mellyben tsupán a' Hadi Ministeri Osztálynál (az úgy nevezett Svajtzer gárda és a' Gendarmerie egy részének elbocsáttatása által) 17 milliom Fr. kíméltetik meg. — A' Követek Háza a' Budgettal, nevezetesen a' Tengeri Minister Osztályával foglalatoskodott. — Lyon, Havre, és Nantes Városokban Jul. 20-kán (és így akkor nap a' mikor itt Bétsben) dühös forgó-szél volt, és sok kárt tett.

Bosnyák Ország.

A' Bosnyák Országi pártütésről ezek a' bővebb és hiteles tudósítások: Parantsolatot vévén Abdul Rahman Basa ezen Ország Kormányozója Konstantzina-polyból, hogy 40 ezer Bosnyákokkal, részszerént a' Drina felé induljon meg, és ott a' Szerbusokat szemmel tartsa, részszerént Szervián keresztül Widdinhez menjen: tudtokra adatta a' táborbéli tiszteteknek, hogy a' Török Tsászári Ferman Jun. 20-dikán a' Serajevói nagy Metsetben fel fogna olvastatni, a' hol annak meghallására meg jelenjenek. De az Alvezérek kérték a' Basát, hogy a' parantsolatot a' táborban olvastatná fel, hogy így a' Szultánnak hozzájokintézett szavait a' táborban lévő hadi nép

is hallhatná. Arra is kérték a' Basát, hogy a' Fermán felolvastatásán személyesen maga is jelen lenne. Ez a' Basa előtt gyanúsnak tetszván, maga helyett egy Bimbasi küldött ki a' táborba egy hirdető Pappal együtt. A' Bimbasi kiindulását a' várból ágyú lövések jelentették, a' ki Abdul-Rahman Basának testörző seregétől körül vétetve a' táborban egész pompával jelenék meg. Felolvastatván a' Fermán, az egész tábori nép átkozódásokra fakada a' Szultán és Abdul-Rahmán Basa ellen, kit ha-zaárulónak neveztek. Erre több felől tüzet adott a' katonaság a' Bimbasira és a' Fermán hirdetőre kik azonnal halva lerogytak. Ekkor a' Basa Testörzői a' pártütökre tüzelni kezdének, de rossz kimenetellel, mert nagy erő menvén rajtok, hatvanon közülök tsak hamar eles-tek 's vissza húzták magokat. Most már az egész tábor megindult a' vár ellen, melly abban a' vélekedésben volt, hogy maga a' Basa esett el a' tábor előtt. A' Basa megértvén mi történt, a' vár kapuit azonnal bészáratta, és így egész nap tartott az ágyúzás és apróbb fegyverekből a' tüzelés a' várból és a' várra, úgy hogy a' két részről egy néhány százan estek el. Öt nap mulva alkura léptek a' pártütők a' Basával, melly szerént az Travnikba tartozott elmenni, 's magát arra kötelezni, hogy az Országot ezentúl, ennek régi törvényei szerént fogja kormányozni. — Mihelyt ezen történetet a' Bosnyák seregek kik Belgrádba, Szabátsba, Usitzába és Szokolba a' tavaszszal segítségül küldettek, meghallot-ták; elhagyván azon várakat, hazájok felé útnak indultak. Elérvén a' Boszniai határt, a' Drina vizét, itt Mehmed-Basa ellenek ment, 's őket a' visszatérésre akarta kényszeríteni. De egy részek éjjel a' vízen általkelvén a' Basa táborára ütöttek 's attól egynehány ágyút elvet-

tek. Más nap újra tsatára kelt a' dolog közöttök, úgy hogy a' két részről egynehány százan elestek. Mehmed Basa tsakugyan erőt vett a' pártosokon annyiban, hogy őket a' Drinán általverte. De azon helyekből tovább mind eddig nem mentek.

E l e g y e s D o i g o k.

Az Új Times nevű Londoni Újságban, a' mint írják, Sandalha Generális e'ként világosítja meg azt a' tsudálatos történetet, hogy Oportó városa, mellynek lakosai Don Pedro jussainak hív oltalmazói voltak, olly hirtelen Don Miguelhez hajlott. Minekutánna Don Miguel Oportó városát a' tenger felől bészárta, 's ezen elzárását a' kikötőhelynek Anglia is kihirdettette, által látták az Oportói lakosok, hogy ők mind a' tenger felől, mind a' szárazon egészen elrekesztettek; a' mi pedig még többet tett, azon kihirdetésben, mellyet Anglia e' felől kiadott, ollyan kifejezések fordultak elő; mellyekből méltán lehetett gyanítani, hogy N. Britannia nem fogja magát Don Pedro mellett közbe vetni. — Oportói legújabb levelek szerént attól fél most már ott a' nép leginkább, hogy Don Miguel nagy adót fog a' városra vetni.

A' Párisi Monitör már hivatalosan jelenti, hogy Móreába bizonyos számú Frantzia hadi sereg küldését a' Kormány szék meghatározta, 's az ahoz kinevezett főbb Tiszteket is előszámlálja, kik Maison Generális Fővezérsége alatt fognak szolgálni; a' ki Generál Stábjával együtt Aug. 5-dikén szándékozott Postán Toulonba elútatni.

Konstántzinápolyi levelek szerént a' Porta a' Hollandiai Követ által feleletet vett Corfuból, Gróf Guilleminot-tól ki ott Frantzia Követ volt,

és mostanában a' Porta által meghívalott, hogy oda térne vissza. A' válasz nem úgy üttött ki, mint a' Diván reménylete, mellyen a' Porta nem kevésbé megütközött. Erre a' Nagyvezérnél még az nap hosszas tanátskozás tartatott, mellyre Tziaduch-Basa is meghívattatott, ki az Akermanni alkudozásokban teljes hatalmú Követséget viselt. — Hasonló meghívás küldetett a' volt Anglus Követhez is Stradford-Canning Úrhoz, de a' kitől még eddig válasz nem jött. Különös bizodalmát helyhezletti a' Porta, a' mostani Anglus Ministériumba, noha ennek intézetei arra okot nem adhatnak. — Arra a' kemény parantsolatra, hogy Konstántzinápolyból minden nem familiás Görögök kiköltözzenek, egy Várnai szomorú történet adott okot. Ott t. i. a' Görögök elvádoltattak a' Kormányzó Basa előtt, hogy házaikban fegyvereket rejtegetnek, 's mihelyt az Oroszok közelítnének azok mellett fegyverre fognának kelni. Erre a' Basa minden Görög házakat körül vétetett 's felkutattatott, de azokban semmi féle fegyvereket nem találtak. Mind e' mellett is a' Görögök házaikból kihurtzoltattak 's többnyire felkontzoltattak, ámbár a' Várnai előkelő Törökök a' Basa kegyetlenségének ellene szegezték magokat, kik azután a' történt dolog eránt a' Portánál is panaszt tettek. Az ólta Várnába más Basa rendeltetett Kormányzó vezérnek.

A' Törökök természeti tulajdonságait, erköltsét és szokásait így írja le egy Európai Író; a' ki Konstántzinápolyban sok ideig lakott, 's a' jelenvaló környülállások miatt onnan eltávozni kényszerítetett. — „Az igaz, hogy a' Törökökben, szintúgy mint más több Népből is egyenként véve őket, sok szép és tiszteletre méltó tulajdonságokat találhatni; de más részről azt is meg kell

vallani, hogy általjában véve nem lehet a' népet elég fekete színnel leírni. A' Török természettel hajlandó a' kegyetlenségre, tudatlansága miatt pedig a' vak buzgóságra és babonaságra; goromba, kötelőzködő; a' bujaságra vak dühvel adja magát, és legnagyobb kedvét a' heverésben találja. Ha egy részről a' számtalan lenyakasztások és hóhéroltatások a' hatalmaskodók kegyetlenkedésének jelei; más részről az a' vad öröm, mellyel a' nép azt szemléli, 's a' Szerailra kiaggatott sinóron függő levagdalt fülekben gyönyörködik, azt bizonyítja, hogy a' kegyetlenség közöttök nem a' hatalommal való visszaélés következése, hanem természeti bélyeg. Annyira megvakította a' vak buzgóság a' Törököket, hogy ők egyedül magokat hiszik választott népnek. Kiváltképpen megvetnek minket az aszszonyaik, és gyermekeikben a' Keresztyének ellen gyűlölséget azzal igyeksenek támasztani, hogy előttök őket megátkoztattaknak, ebeknek 's a' t. nevezik. Többször történt rajtam, azt írja a' leíró, hogy a' külső városokban a' gyermekek és alacsony sorsú aszszonyok minden ok nélkül káromlottak és kövekkel hajigáltak. Ez előtt húsz egynehány esztendővel egy Úr, ki az Orosz Követségnél volt, engedelmet nyert arra, hogy a' 'Sófia Metsetbe bemehessen. Ott vigyázatlanul a' földre talált köpni. Ezt a' Musulmánok Isten gyalázásnak tartván, a' nézőt 's társait megtámadták 's rajtok több nehéz sebeket ejtettek. Babonások határtalan. A' varázslás és jövendőmondás nálök olyan forma hivatal, mint nálunk az Orvosoké. — Esmertem több személyeket, kik tsak a' miatt, hogy veszedelmes végek meg volt jövendőelve szerentsétlenek voltak. A' Keddet általjában szerentsétlen napnak tartják. Akármí esék rajtok, azt tartják, hogy az Végzés, a' mit ők Kismet-nek neveznek,

's ez szüntelen szájokban forog. Ebben ők olly vakon hisznek, hogy a' miatt sem a' tüzi veszedelem, sem a' pestis ellen magokat nem oltalmazták; 's akármelyik érje őket, az mind Végzés, Kismet. Vallások tiltja, hogy kő házakat építsenek; mert az által az Istennel látatnának kikötni és vele ujjat húzni. Ha a' Török látja, hogy a' háza lángban van, így kiált fel: mind jól van, tsak a' Próféta legyen vele megelégedve. A' Keresztyének tsak különös Tsászári engedelem mellett építhetnek magoknak kőből házakat. Egy népnek sem volna kevesebb oka reá, mint a' Töröknek, hogy kevély legyen, és még sints nála kevélyebb nemzet. Ők minden más nemzetet megvetéssel néznek; a' honnan a' Tsászárjok eleitől fogva Koronák oszlogatójának nevezte magát. Így midőn az Orosz Tsászár Moldva és Oláh Országára nézve panaszait által adatta a' Török Tsászárnek: ezt mondotta nekem egy Török nagy mérészen: tudjuk mi, miért akar Miklós a' Szultán ellen feltámadni; azért, mert Mahmud nem engedte még meg neki, hogy a' koronát fejére tehesse. A' heverésnek és bambaságnak következése nálök az, hogy a' bujaságnak mód nélkül neki adják magokat. Legnagyobb gyönyörűségeket abban találják, ha egész nap folyvást dohányozhatnak és a' Divánon heverhetnek.

Számos hibáik mellett azomban, több jeles természeti tulajdonságaik is vannak. Legjelesebb azok között az egyenesség és szavatartás. Tolvajt, haramiját látni nálök, már ez nagy ritkaság. Óráját, pénzes erszényét, ha az ember valahol ott felejt, azt a' Török megörzi és visszaadja. A' vendégszeretés és jóltéviség a' Töröknek természete. — Az a' mély tisztelet mellyel a' Szultán, a' Muf-ti, a' többi Papok és Barátok eránt viseltetnek határtalan.

Magyar Ország.

Nagy-Szöllősről. — Folyó esztendő Julius 15 dik napján ezen T. Ns. Ugocsa Vármegyében, Méltóságos Garánszeghi Géczy István Udvari Tanácsos és Referendárius Úr, mint ezen Ns. Megye Fő-Ispányi Helytartója, Tisztiújtást tartott, melly pompára több Tettes Ns. Vármegyék fényes Deputációi megjelenvén, ezek között a' Szathmári Megyés Püspök Ő Nagysága is. Tisztelt Fő Ispányi Helytartó Úr Ő Nagysága a' Rendekhez fontos magyar Beszédet intézett, melly Beszédre felállott Első Al-Ispánynak, Szirmai Kálós Bertalan Úr, 's által adván a' Petsétet Ő Nagyságának, Hivataláról végképpen lemondott, és megköszönvén a' Rendeknek eránta mutatott kegyességeket, a' Vmgyétől elbútsúzott, 's magát kandidáltatni sem kívánta. — Erre viszont Hetei Pap Károly, mint ezen Ns. megye volt első V. Notáriusa, tsínos Beszédjével a' Magistrátus nevében Hivatalok folytatásáról lemondott.

A' Tisztválasztás elkezdődvén, a' Státusok' örömeire felkiáltás által Első Al-Ispánynak, Méltóságos Báró Perényi Perényi Gábor Úr Ő Nagysága választott; Második Al-Ispánynak pedig T. Ujhelyi Ujhelyi Sándor Úr; Fő-Jegyzőnek Dancz Jósef; Első V. Notáriusnak Homoród-Szentpáli Szentpály László; Tiszteletből való Al-Jegyzőknek: Nagy Enyedi Egrý János, Tisza Újhe-

lyi Ujhelyi Ferentz, és Vajai Vay Károly; — Fő Fiscálisnak Nagyiday Ferentz; V. Fiscalisnak Hetei Pap Károly; Betsületbeli Ügyvédeknek kinevezettek Fekete Ferentz, Osváth Ferentz, és Tóth Ferentz; Fő Adószedőnek Vasady Gábor; Számvevőnek Tisza-Ujhelyi Ujhelyi Ágoston; Levél-Tárnoknak Zohon Jósef. — Fő Szolga-Bíráknak: Tisza-Ujhelyi Ujhely Norbert, és Adorjányi Rátonyi Péter; Al Szolga-Bíráknak: Székely Albert, Morvai László, és Ujhelyi Jósef Úti-Bízatos Sz. Bírói rangal. Honor. Sz. Bíráknak kinevezettek Butykay Menyhárt hites Ügyvéd, és Lelovits Antal; — bátorságra ügyelő Bízatosnak Osváth István; — Esküdteknek: Gulátsy Sándor, Dombrádi Károly, Szabó András, és Cseperi Zóltán Pál; Honorárius Esküdteknek kinevezettek: Tegze Károly, Csepei Zóltán Péter, Ujhelyi Ujhelyi János, és Horti Sándor. — Várnagynak meghagyatott Rosi Erdélyi Jósef.

A' pénz folyamat Augustus' 7-dikén;
közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 92 15/16
Az 1820-béli sorsosok, 150 1/2
Az 1821-béli hasonlók, — —
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji, 45 1/2 for. keltek, mind Conv.
A' Bank-Aktziák keltek 1058 1/2 forinton Conv. Pénzben.

A' Gabonának ára; Po'sonyi mérő szerént, Válto Tzedulában.

	Tiszta Búza:	Kétszeres:	Rozs:	Árpa:	Zab:	Kukoritza
Posonban, Aug. 1-ső nap:	5 f. 45 kr.	5 f. — kr.	4 f. 30 kr.	2 f. 40 kr.	2 f. — kr.	3 f. 30 kr.
Besztertzén, Jun. 28-kán:	8 f. — kr.	7 f. 20 kr.	5 f. 40 kr.	4 f. 30 kr.	2 f. 30 kr.	— —
Mosonban, Aug. 2-kán:	5 f. 36 kr.	4 f. 18 kr.	3 f. 12 kr.	2 f. 18 kr.	2 f. 12 kr.	3 f. 30 kr.

Szerkeztető és Kiadó Marton Jósef, Professor. (Landstrasse Nro 65.)

Nyomtató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)